

Брюксел, 16 декември 2023 г.
(OR. en)

16892/23

LIMITE

ENER 703
CLIMA 656
TRANS 609
CONSOM 491
IND 695
ECOFIN 1392
FISC 300

Междуинституционално досие:
2023/0443(NLE)

БЕЛЕЖКА

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
№ док. Ком.:	16136/23
Относно:	Предложение за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2022/2578 във връзка с удължаването на срока на прилагането му – Политическо споразумение

ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 28 ноември 2023 г. Комисията представи предложение за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2022/2578 във връзка с удължаването на срока на прилагането му¹.
2. С Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета („Регламент за механизма за корекция на пазара“) се установява система от временни мерки за предотвратяване на прекомерно високи цени на газа в ЕС, когато те не отразяват цените на световния пазар. Беше договорено при определени условия сделките на европейските борси за газ да бъдат ограничени до 180 EUR/MWh. Механизмът се задейства, когато цените на виртуалните търговски точки на ЕС се променят над определени равнища и тези цени са значително над референтната цена, отразяваща световните тенденции в цените на ВПГ.

¹ 16136/23.

3. Комисията предлага срокът на прилагане на Регламента за механизма за корекция на пазара да бъде удължен с една година до 31 януари 2025 г.
4. Като се има предвид постоянният недостиг на доставки на газ, заедно с нестабилността на цените, причинена от крехкото равновесие на световните пазари на газ, такова целенасочено и ограничено във времето удължаване се счита за необходимо, за да се избегнат прекомерно високите цени на енергията през зимния сезон на 2023/2024 г. Следва също така да се отбележи, че в оценките, извършени от ESMA и ACER, а по-късно и от Комисията, се стига до заключението, че след влизането в сила на Регламента за механизма за корекция на пазара не са отбелязани отрицателни последици за сигурността на доставките, газовите потоци в рамките на Съюза или финансовата стабилност.

АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ

5. Предложението беше обсъдено на заседанията на работна група „Енергетика“ от 5, 7 и 12 декември 2023 г.
6. Като взе предвид бележките на държавите членки, председателството предложи първи преработен вариант на текста² за обмен на мнения на заседанието на Корепер от 15 декември 2023 г.
7. Тъй като преработеният текст може да бъде приемлив за много голямо мнозинство от държавите членки, председателството представя текста в приложението към настоящата бележка с оглед на постигането на политическо споразумение на предстоящото заседание на Съвета по транспорт, телекомуникации и енергетика (Енергетика) на 19 декември 2023 г.
8. С цел да бъде подобрен, в целия текст бяха внесени няколко допълнителни промени от правно-езиков и стилистичен характер, включително привеждането в съответствие на идентични съображения в трите регламента за извънредни ситуации.
9. Промените спрямо предложението на Комисията са отбелязани с **полуцер шрифт** и [...]. Новите промени спрямо ST 16186/23 (+ COR 1) са отбелязани с **полуцер шрифт с подчертаване** и [...].

² 16186/23 + COR 1.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

10. С оглед на посоченото по-горе Съветът се приканва да разгледа компромисния текст на председателството, изложен в приложението към настоящата бележка, да обсъди всякакви нерешени въпроси, повдигнати от делегациите, и да постигне политическо споразумение по разглеждания регламент на Съвета.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2023/... НА СЪВЕТА

от...

за изменение на Регламент (ЕС) 2022/2578 във връзка с удължаването на срока на прилагането му

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 122, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) С Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета³ [...] **се създава** временен механизъм за корекция на пазара („МКП“) за дадени нареждания за търговия с деривати, свързани с виртуалните търговски точки („ВТТ“) на Съюза с падеж между месец напред и година напред. Поради това механизмът за корекция на пазара се прилага за всеки стоков дериват, търгуван на регулиран пазар, чийто базов инструмент е сделка с газ в някоя ВТТ в Съюза.

³ Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета от 22 декември 2022 г. за създаване на механизъм за корекция на пазара с цел защита на гражданите на Съюза и икономиката от прекомерно високи цени (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (2) Механизмът за корекция на пазара трябва да се задейства, **когато** настъпи събитие, налагащо корекция на пазара, т.е. когато цената на сетълмент на свързаните с Title Transfer Facility („ТТФ“) деривати с най-кратък срок за изпълнение, публикувана от ICE Endex B.V. (**Нидерландия**), надхвърли 180 EUR/MWh и е с 35 EUR над референтната цена в продължение на три работни дни. [...] Регламент (ЕС) 2022/2578 предвижда динамичен максимален праг за оферирание, при който, **при настъпването на събитие, налагащо корекция на пазара**, пазарните оператори [...] **не трябва да** приемат, а участниците на пазара [...] **не трябва да** подават нареждания за деривати на цени, които са с 35 EUR/MWh над референтната цена, публикувана от Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия **на Европейския съюз („ACER“)**⁴ предходния ден.
- (3) В докладите си за оценка на въздействието, публикувани на 1 март 2023 г. в съответствие с член 8 от Регламент (ЕС) 2022/2578, [...] Европейският орган за ценни книжа и пазари („ESMA“) [...] ⁵и **ACER** анализираха редица показатели за оценка на въздействието на механизма за корекция на пазара след влизането в сила на посочения регламент. **ESMA**[...] и **ACER**[...] стигнаха до заключението, че механизмът за корекция на пазара не е бил задействан и че до публикуването на съответните [...]им доклади не са възникнали отрицателни последици за сигурността на доставките,[...] **газовите потоци** [...] в рамките на Съюза **или за финансовата стабилност**.
- (4) Въз основа на показателите, анализирани от [...] **ESMA** и **ACER** [...]в докладите им от 1 март 2023 г., Комисията разшири анализа, **за да** оцени [...] развитието на пазара [...] **след периода, анализиран в тези доклади**. След влизането в сила на Регламент (ЕС) 2022/2578 не са установени отрицателни последици и механизмът за корекция на пазара никога не е бил задействан.

⁴ [...] [...]

⁵ [...]

- (5) Въпреки това все още са налице сериозни затруднения пред сигурността на енергийните доставки в Съюза. Положението на пазара на газ в световен мащаб остава много напрегнато. Цените на газа все още са значително по-високи, **отколкото преди началото на кризата в Европа след използването на енергията от Русия като оръжие и агресивната война на Русия срещу Украйна**, с неизбежни последици за покупателната способност на гражданите на Съюза и за конкурентоспособността на предприятията от Съюза.
- (6) Нестабилността на пазара на **газ**[...] е следствие и от напрежението на пазара, произтичащо от геополитически рискове, и представлява допълнителен риск за икономиката на Съюза. Случаите на ясно изразена нестабилност на цените, наблюдавани през лятото и началото на есента на 2023 г., когато цените се увеличиха с повече от 50 % за няколко седмици, показват, че пазарите са все още нестабилни и остават уязвими дори за относително малки сътресения в търсенето и предлагането, както се вижда от движенията на цените след неотдавнашните събития, като например стачката, засегнала австралийските съоръжения за втечен природен газ (ВПГ) и прекъсването на междусистемната връзка Balticconnector. Продължаващата криза в Близкия изток представлява допълнителен значителен геополитически риск с потенциално въздействие върху цените и доставките на **газ**.
- (7) Понастоящем положението на световните пазари на газ е много напрегнато и се очаква да остане напрегнато за известно време. През последните две години доставките на ВПГ в световен мащаб **нараснаха** съвсем слабо поради ограниченото увеличаване на капацитета за втечняване, прекъсванията в основните съоръжения за износ, както и намаляващите доставки на захранващ газ в съоръженията за ВПГ. Значителни нови капацитети за втечняване на ВПГ се очаква да бъдат **[...]пуснати в експлоатация** едва през 2025 г. Поради това **очакванията са** в близко бъдеще пазарното равновесие да остане несигурно.

- (8) Освен това, поради значителното намаляване на вноса на руски газ по газопроводите през изминалата година доставките на газ за Съюза са [...] значително **по-ниски в** сравнение с положението преди кризата. При настоящото равнище на вноса на газ се очаква Съюзът да получи приблизително **20 млрд. куб. метра** руски газ по газопроводи през 2023 г., което е с около 110 млрд. куб. метра по-малко, отколкото през 2021 г. Поради това в краткосрочен план продължава да съществува сериозен риск от възникване на недостиг на газ в Съюза. С оглед на настоящите неблагоприятни пазарни условия цените **могат** отново да се покачат **вследствие** на непредвидими събития и внезапни сътресения, като например съживяване на търсенето на ВПП в Азия, **което** би могло да намали наличния газ на световния пазар на газ; екстремни метеорологични условия, които биха могли да засегнат съхранението на водноелектрическа енергия [...] **и** производството на електроенергия от АЕЦ, което би изисквало по-често прибегване до производство на електроенергия от газ; и възможни нови прекъсвания на доставките на газ, включително пълно спиране на вноса на газ от Русия и нови прекъсвания на критичната [...]инфраструктура[...] **като** саботажите срещу газопровода „Северен поток 1“ през септември 2022 г. [...] **или** прекъсването на газопровода Balticconnector през октомври 2023 г.
- (9) Продължаващите сериозни затруднения излагат целия Съюз на рискове от недостиг на енергия и високи цени на енергията. Равнището на цените на газа би могло да **окаже отрицателно** въздействие [...] **върху** [...] икономическото положение **на Съюза, върху** конкурентоспособността на неговата промишленост и [...] покупателната способност **на неговите граждани.**

- (10) При **тези** условия, [...] **по-специално** при наличието на редица геополитически рискове с потенциално въздействие върху цените на газа, страхът от недостиг **може** да предизвика [...] **съществени** реакции, които могат да имат сериозни последици за цените на **газа**. Като се има предвид настоящото крехко равновесие между търсенето и предлагането, дори умерени прекъсвания на доставките на газ биха могли да имат драматично въздействие [...] върху цените на газа и да причинят сериозни и трайни вреди за икономиката и гражданите на Съюза.
- (11) В разгара на кризата Съюзът прие силен и координиран отговор, за да защити своите граждани и икономика от прекомерно [...] **високи** цени и да гарантира, че газът преминава през границите към всички нуждаещи се потребители, **включително** в ситуации на недостиг на газ. Реакцията на Съюза [...] **съгласно** плана REPowerEU⁶, **както бе обявено от Комисията в съобщението ѝ от 18 май 2022 г.**, и последващите инициативи, включително мерките, определени в Регламент (ЕС) 2022/2578, допринесоха за подобряване на положението. Ако тези мерки престанат да се прилагат, [...] стабилизираното, [...] **макар и** неустойчиво, положение, **което** Съюзът е постигнал **би било изложено на риск** и [...] устойчивостта на евентуални бъдещи събития и внезапни сътресения **би се влошила**[...].

⁶ [...]

(12) Тъй като Съюзът е единен пазар и ТТФ **в Нидерландия** обикновено се разглежда като „стандартният“ ценови ориентир на [...] **европейските** пазари на газ, високите цени на газа за свързаните с ТТФ деривати биха имали тежки последици във всички държави членки, макар и евентуално в **различна** степен в зависимост от държавата членка. Дериватите, свързани с всички други ВТТ в Съюза, също следва да останат включени при удължаването на **срока на прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2578**, за да се избегне евентуално изместване на търговията към деривати, свързани с други ВТТ, което може да доведе до нарушения [...] **в енергийните или финансовите пазари на Съюза**. Механизмът за корекция на пазара укрепва солидарността на Съюза чрез избягване на прекомерно високи цени на газа, които са неприемливи дори за кратки периоди от време за много държави членки. МКП може да спомогне да се гарантира, **в дух на солидарност между държавите членки**, че предприятията за доставка на газ [...] **във** всички държави членки са в състояние да закупуват газ на разумни цени[...].

[...](13[...]) Като се има предвид фактът, че Регламент (ЕС) 2022/2578 ще престане да се прилага на 31 януари 2024 г., удължаването на неговия срок на прилагане представлява спешна мярка в дух на солидарност между държавите членки, [...] [...] **в** отговор на продължаващите сериозни затруднения при енергийните доставки, [...] **които** водят до риск от непосредствена криза и прекомерно високи цени[...].

- (14[...]) **Освен това** [...] удължаването на срока на прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2578 [...] е в съответствие и с плана REPowerEU, който има за цел да защити гражданите и икономиката **на Съюза** от прекомерно високи цени и недостиг на енергийни доставки.
- (15[...]) Настоящият регламент следва да влезе в сила на 1 февруари 2024 г., за да се гарантира непрекъснатата защита срещу прекомерно високи цени през зимния сезон 2023/2024 г.
- (16[...]) [...] **Удължаването** следва да бъде временно и да остане в сила до [...] **31** януари 2025 г. [...] **То** е необходимо и пропорционално поради трайния характер на сериозните затруднения **и рисковете за сигурността на доставките на газ за Съюза и цените на газа** [...], и **поради** несигурността на настоящата ситуация.
- (17[...]) Доколкото целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, но може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (18[...]) Поради това Регламент (ЕС) 2022/2578 следва да бъде съответно изменен,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменение на Регламент (ЕС) 2022/2578

В член 12, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2578 второто изречение се заменя със следното:

„Той се прилага до 31 януари 2025 г.“

Член 2

Влизане в сила [...]

Настоящият регламент влиза в сила на 1 февруари 2024 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в [...] ..., на ...

За Съвета

Председател